

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

Pr. 273/27.11.19
cy

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-7890 din 13/12, 2019
La nr.273 din 27 noiembrie 2019

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea art.8 și art.133 din Cod electoral.

Anexă: conform textului – 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>2860</u>
" <u>17</u> "	<u>12</u> 20 <u>19</u>
Ors	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO19/6201 din 13.12.2019

la proiectul de lege pentru modificarea articolelor 8 și 133 din Codul electoral

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*

e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

Cu toate acestea, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată evitarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web indicată supra, transparența în procesul decizional a fost, în mare parte, asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop *"[...] să elimine lacunele existente în prezent legate de interpretările și neclaritățile privind stabilirea datei alegerilor locale generale."*

Autorul a mai precizat că, *"[...] proiectul de lege privind modificarea articolelor 8 și 133 din Codul electoral are drept scop excluderea pe viitor a posibilității amânării desfășurării alegerilor locale generale, stabilindu-se prin lege o dată unică a alegerilor locale generale, care va asigura buna funcționare a autorităților administrației publice locale și va duce la deblocarea situațiilor de criză generate de funcționalitatea Parlamentului Republicii Moldova, care în prezent este abilitat să stabilească data alegerilor locale generale."*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea articolelor 8 și 133 din Codul electoral, fiind stabilită cu exactitate ziua în care se vor desfășura alegerile locale generale pe întreg teritoriul țării. În acest sens, autorul a menționat că, *"Prin acest proiect de lege se propune ca alegerile locale generale să aibă loc la o dată stabilită, ultima duminică din luna octombrie pe întreg teritoriul țării, o dată la 4 ani, asigurându-se astfel continuitatea tuturor proceselor aferente organizării și desfășurării alegerilor locale generale."*

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul cetățenilor, pe de o parte, de a-i fi asigurat dreptul constituțional de a alege, și interesele statului, pe de altă parte, privind deblocarea situațiilor de criză generate de funcționalitatea autorității legislative, prin stabilirea unei zile concrete a alegerilor locale generale, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară".

Reieșind din prevederile proiectului, implementarea acestora nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul public național. În acest sens, în nota informativă lipsește fundamentarea economico-financiară, condiție prevăzută de art.30 lit.e) al Legii nr. 100/2017.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Art.1, pct.2 potrivit proiectului pentru modificarea art.8 și 133 din Codul electoral

Art.1 - Codul electoral [...], se modifică și se completează după cum urmează: [...]

2. La articolul 133:

Totul articolului va avea următorul cuprins:

"Articolul 133. Data alegerilor"

alineatul 1 va avea următorul cuprins:

"(1) Alegerile locale generale au loc în ultima duminică din luna octombrie, pe întreg teritoriul țării, o dată la 4 ani, printr-o hotărâre a Comisiei Electorale Centrale."

Obiecții:

Conform art.133 alin.(1) din Codul electoral, "*Data alegerilor locale generale sau anticipate se stabilește prin hotărâre a Parlamentului, cu cel puțin 60 de zile înainte de alegeri.*".

Raportând norma precitată la cea formulată prin proiect la art.133 alin.(1), se reține că la implementare se vor crea situații confuze cu referire la alegerile locale anticipate. În acest sens, prin redarea noului text al art. 133, autorul a exclus alegerile locale anticipate, creându-se astfel o lacună și confuzie vis-a-vis de modul de desfășurare a alegerilor locale în cazul vacanței funcției.

Astfel, omisiunea autorului de a reglementa alegerile locale anticipate, existența cărora rezultă din prevederile Codului electoral, care la art.1 statuează că prin "*alegeri anticipate*" se înțelege "*alegerea organului electiv în cazul încetării înainte de termen a mandatului sau dizolvării acestuia ori în cazul reorganizării administrativ-teritoriale*", la aplicare, poate genera riscuri de blocare a activității administrației publice locale în cazul dizolvării unor consilii sau devenirii vacante a unor posturi de primari. Or, autoritățile publice locale sunt constituite pentru promovarea intereselor generale ale locuitorilor unei unități administrativ-teritoriale.

Recomandări: Completarea proiectului cu norme care să prevadă alegerile locale anticipate.	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> ● Lacună de drept ● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> ● Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de un deputat în Parlament și are drept scop să elimine lacunele existente în prezent legate de interpretările și neclaritățile privind stabilirea datei alegerilor locale generale. În acest sens, proiectul de lege expertizat are drept scop excluderea pe viitor a posibilității amânării desfășurării alegerilor locale generale, stabilindu-se prin lege o dată unică a alegerilor locale generale, care va asigura buna funcționare a autorităților administrației publice locale și va duce la deblocarea situațiilor de criză generate de funcționalitatea Parlamentului Republicii Moldova, care în prezent este abilitat să stabilească data alegerilor locale generale.

Proiectul respectă parțial rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării acestuia.

Prevederile proiectului corespund scopului declarat de către autor în nota informativă și acesta este în conformitate cu interesul public.

Cu toate acestea, în cadrul expertizei anticorupție au fost identificați factori de risc, precum lacună de drept, privitor la excluderea alegerilor locale generale anticipate

Prin urmare, proiectul conține factori și riscuri de corupție generați de caracterul lacunar al prevederilor, iar pentru aplicarea eficientă a normelor propuse prin proiect, este necesară revizuirea și excluderea unor norme potențial coruptibile reflectate în raportul de expertiză anticorupție.

13.12.2019

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ, Inspector principal

